

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення XXVI позачергової сесії
Баштанської міської ради
восьмого скликання
«28» липня 2022 року № 3

**СТАТУТ
НОВОГОРІВСЬКОГО ЛЦЕЮ
БАШТАНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
(нова редакція)**

Ідентифікацій код 31528947

2022 рік

I. Загальні положення

1.1. Новоєгорівський ліцей Баштанської міської ради Миколаївської області є правонаступником прав та обов'язків Новоєгорівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Баштанської міської ради Баштанського району Миколаївської області. Новоєгорівський ліцей Баштанської міської ради Миколаївської області - заклад загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття початкової, базової середньої та повної загальної середньої освіти та знаходиться у комунальній власності Баштанської територіальної громади в особі Баштанської міської ради Баштанського району Миколаївської області.

Новоєгорівський ліцей Баштанської міської ради Миколаївської області є закладом загальної середньої освіти, що функціонує, як самостійна юридична особа, має у своєму складі структурні підрозділи:

- 1) початкову школу - заклад освіти, що забезпечує початкову освіту;
- 2) гімназію - заклад освіти, що забезпечує базову середню освіту.

Новоєгорівський ліцей Баштанської міської ради Миколаївської області здійснює свою діяльність на гарантованій державою академічній, професійній, організаційній, фінансовій і кадровій автономії в обсязі, визначеному Законом України «Про освіту», Законом України «Про повну загальну середню освіту» та іншими спеціальними законами.

1.2. Найменування :

- повна назва: Новоєгорівський ліцей Баштанської міської ради Миколаївської області.

- скорочена назва: Новоєгорівський ліцей (далі – ліцей)

1.3. Юридична адреса: вулиця Лесі Українки, 40, село Новоєгорівка, Баштанський район, Миколаївська область, Україна, 56156, код ЄДРПОУ 31528947, e-mail: novoehorivka@gmail.com, тел. (05158)9-62-39.

1.4. Новоєгорівський ліцей у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України "Про освіту", "Про повну загальну середню освіту", іншими законодавчими актами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, постановами Кабінету Міністрів України, наказами МОН, інших центральних органів виконавчої влади, рішеннями Баштанської міської ради та даним Статутом.

1.5. Засновником ліцею є Баштанська міська рада Баштанського району Миколаївської області. Система управління ліцеєм є: Відділ освіти молоді та спорту Баштанської міської ради, керівник закладу освіти, колегіальний орган управління закладу освіти (педрада) та інші органи передбачені спеціальними законами та установчими документами закладу освіти.

Засновник здійснює фінансування ліцею: матеріально-технічне забезпечення, утримання закладу освіти, надає необхідні будівлі, інженерні комунікації, обладнання тощо.

1.6. Ліцей з моменту реєстрації є юридичною особою, має печатку, штамп, офіційні бланки зі своєю назвою, ідентифікаційний код, може мати свою бухгалтерію та рахунки в банківських установах, самостійний баланс.

1.7. Ліцей є неприбутковим закладом, основним завданням ліцею є провадження освітньої діяльності.

1.8. Ліцей проводить освітню діяльність відповідно до ліцензії, може утворювати у своєму складі класи (групи) з поглибленим вивченням окремих предметів, профільне, індивідуальне, дистанційне та мережеве навчання, навчання екстерном та створювати окремі класи очної, заочної (вечірньої) форми навчання, групи продовженого дня, інклюзивні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

1.9. Принципами освітньої діяльності ліцею є:

- людиноцентризм;
- верховенство права;
- забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
- забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності;
- розвиток інклюзивного освітнього середовища з врахуванням доступності і наближеності до місця проживання осіб з особливими освітніми потребами;
- забезпечення універсального дизайну та розумного пристосування;
- науковий характер освіти;
- різноманітність освіти;
- цілісність і наступність системи освіти;
- прозорість і публічність прийняття та виконання управлінських рішень;
- відповідальність і підзвітність перед суспільством;
- інтеграція з ринком праці;
- нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями;
- свобода у виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, інших суб'єктів освітньої діяльності;
- академічна доброчесність;
- академічна свобода;
- фінансова, академічна, кадрова та організаційна автономія закладу у межах, визначених законом;
- гуманізм;
- демократизм;
- єдність навчання, виховання та розвитку;
- виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій;
- формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення;

- формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками;
- формування громадянської культури та культури демократії;
- формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля;
- невторчання політичних партій в освітній процес;
- невторчання релігійних організацій в освітній процес;
- різнобічність та збалансованість інформації щодо політичних, світоглядних та релігійних питань;
- державно-громадське управління;
- державно-громадське партнерство;
- сприяння навчанню впродовж життя;
- інтеграція у міжнародний освітній та науковий простір;
- нетерпимість до проявів корупції та хабарництва;
- доступність для кожного громадянина всіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою.

Освіта в закладі будується за принципом рівних можливостей для всіх.

1.10. Мовою освітнього процесу в закладі є державна мова.

1.11. Ліцей має право на організаційну, академічну, фінансову і кадрову автономію:

- брати участь в установленому порядку в моніторингу якості освіти;
- налагоджувати внутрішню систему забезпечення якості освіти;
- проходити в установленому порядку громадський нагляд (контроль);
- самостійно визначати форми, методи і засоби організації освітнього процесу;
- планувати власну діяльність та формувати стратегію розвитку;
- спільно з закладами вищої освіти, науково-дослідними інститутами та центрами проводити науково-дослідну, експериментальну, пошукову роботу, що не суперечить законодавству України;
- використовувати різні форми морального стимулювання та матеріального заохочення до педагогічних працівників, учнів, інших учасників освітнього процесу у порядку, визначеному законодавством;
- розпоряджатися рухомим і нерухомим майном згідно з законодавством України та цим Статутом;
- залишати у своєму розпорядженні і використовувати власні надходження у порядку, визначеному законодавством;
- упроваджувати експериментальні програми;
- користуватись пільгами, передбаченими державою;
- брати участь у роботі міжнародних організацій, асоціацій і рухів у проведенні науково-дослідницької, експериментальної, пошукової, просвітницької роботи;
- здавати в оренду майно і приміщення, які тимчасово не використовуються в освітньому процесі у порядку, визначеному законодавством;

- надавати оплачувані освітні послуги відповідно до порядку, визначеного законодавством;

- здійснювати інші дії, що не суперечать законодавству.

1.12. Як самостійна юридична особа, відповідно може здійснювати освітню діяльність на різних рівнях освіти та за різними видами освіти, утворюючи для цього структурні підрозділи.

1.13. Основною метою діяльності є:

- здійснення безперервного педагогічного процесу шляхом забезпечення наступності в змісті і організації навчання та виховання, створення умов для інтелектуального, фізичного і психічного розвитку учнів;

- забезпечення реалізації прав громадян на здобуття загальної середньої освіти з урахуванням бажань, здібностей та нахилів учнів.

1.14. Головні завдання ліцею:

- забезпечення реалізації права громадян на доступність і безоплатність здобуття загальної середньої освіти;

- організація освітнього процесу з метою оволодіння систематизованими знаннями про природу, людину, суспільство, культуру та виробництво засобами пізнавальної і практичної діяльності, результатом якого є інтелектуальний, соціальний і фізичний розвиток особистості, що є основою для подальшої освіти і трудової діяльності;

- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;

- формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення;

- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;

- розвиток особистості учня, його здібностей і обдарувань, наукового світогляду;

- реалізація права учнів на вільне формування політичних і світоглядних переконань;

- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів;

- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство.

1.15. Ліцей самостійно приймає рішення і здійснює діяльність у межах компетенції, передбаченої чинним законодавством та нормативно-правовими актами у галузі освіти.

1.16. Досягнення завдань і мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені стандартом освіти.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

1.17. Ліцей несе відповідальність перед особою, суспільством, державою за:

- реалізацію положень Конституції України, Закону України «Про освіту», інших нормативно-правових актів у галузі освіти;
- задоволення потреб у здобутті початкової, базової та повної загальної середньої освіти, забезпечення єдності навчання і виховання;
- створення навчально-методичної і матеріально-технічної бази для організації та здійснення освітнього процесу;
- забезпечення відповідності рівня початкової, базової та повної загальної середньої освіти Державному стандарту, забезпечення належної якості освіти;
- охорону життя і здоров'я учнів, педагогічних та інших працівників, формування в учнів здорового способу життя, гігієнічних навичок;
- дотримання фінансової дисципліни, збереження матеріальної бази;
- дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності та приватними особами, в тому числі зобов'язань за міжнародними угодами;

- здобуття початкової, базової та повної загальної середньої освіти дітьми, позбавленими батьківського піклування, з особливими освітніми потребами.

1.18. Ліцей має право:

- проходити в установленому порядку ліцензування та інституційний аудит;
- самостійно планувати роботу виховного процесу, методичної і господарської діяльності за рішенням педагогічної ради закладу та погодженням із засновником;
- самостійно розробляти освітні програми, що містять: вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою; перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність; загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання учнів;
- на основі освітніх програм розробляти робочий навчальний план з розподілом його варіативної частини;
- в установленому порядку розробляти і впроваджувати експериментальні та індивідуальні робочі навчальні плани, а також корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами;
- розвивати власну соціальну базу: мережу спортивно-оздоровчих, лікувально-профілактичних і культурних підрозділів;
- формувати контингент учнів, профілі навчання відповідно до здібностей, інтересів учнів, матеріально-технічної бази та кадрового забезпечення, формувати в них засади здорового способу життя, гігієнічні навички;
- формувати штатний розпис, встановлювати форми заробітної плати і матеріального заохочення в межах власного кошторису відповідно до встановлених нормативів;
- забезпечувати добір і розстановку кадрів, запрошувати на роботу спеціалістів, в тому числі і закордонних, на договірних або контрактних умовах;
- встановлювати доплати, надбавки, матеріальні допомоги та премії працівникам і стипендії учням, відповідно до чинного законодавства;
- створювати структурні підрозділи, об'єднувати на підставі спеціальних угод свою діяльність з діяльністю інших підприємств, установ та організацій як в Україні, так і за її межами;
- користуватися пільгами, що передбачені державою;
- видавати документи про освіту встановленого зразка;
- отримувати фінансування за рахунок коштів відповідного бюджету, кошти від юридичних і фізичних осіб, а також інших джерел, не заборонених законодавством і використовувати власні надходження у порядку визначеному законодавством України;
- розробляти і затверджувати кошторисні призначення на відповідний рік у межах передбачених асигнувань;

- визначати структуру навчального року, тривалість навчального тижня, дня, відпочинку між уроками, інші форми організації освітнього процесу, встановлювати режим роботи на основі відповідних нормативно-правових актів;

- проводити зарахування учнів до закладу освіти, в тому числі і на конкурсних засадах;

- здійснювати капітальне будівництво і реконструкцію, капітальний ремонт на основі підяду чи господарським способом;

- створювати на договірних засадах освітні комплекси у складі навчальних закладів різних типів і рівнів акредитації, філії для задоволення допрофесійних запитів учнів, а також освітні об'єднання з позашкільними навчальними закладами для задоволення освітніх і культурно-освітніх потреб;

- здійснювати інші повноваження відповідно до чинного законодавства та Статуту.

1.19. В ліцеї створюються та функціонують:

- педагогічна рада;
- рада ліцею;
- методична рада;
- методичні об'єднання вчителів-предметників тощо;
- творчі групи для опрацювання окремих питань;
- психологічна служба;
- рада самоврядування учнів;
- рада профілактики;
- рада батьківського самоврядування;
- загальні збори трудового колективу;
- наглядова(підкувальна) рада

1.20. Здобуття повної загальної середньої освіти у ліцеї передбачає поглибленого вивчення окремих предметів з урахуванням здібностей та освітніх потреб учнів з орієнтацією на продовження навчання на вищих рівнях освіти.

1.21. Медичне обслуговування учасників освітнього процесу здійснюється медичним працівником, який входить до штату закладу. Кількість медпрацівників регламентується відповідно до формування штату ліцею.

1.22. Взаємовідносини ліцею з юридичними і фізичними особами визначаються згідно з чинним законодавством за договорами, що укладені між ними.

1.23. Ліцей визнає освіту пріоритетною сферою соціально-економічного, духовного і культурного розвитку суспільства.

1.24. Порядок поділу класу на групи при вивченні окремих предметів здійснюється згідно з нормативами чинних законів України.

1.25. У випадку, якщо внаслідок внесення змін до законодавчих та нормативно-правових актів окремі положення Статуту, суперечитимуть

законодавству, до внесення відповідних змін до Статуту застосовуються норми чинного законодавства України.

II. Організація освітнього процесу

2.1. Ліцей провадить освітню діяльність на певному рівні загальної середньої освіти, за умови наявності відповідних ліцензій, виданих в установленому законодавством порядку.

2.2. Новогорівський ліцей планує свою роботу самостійно, відповідно до річного плану.

У плані відображаються найголовніші питання роботи закладу освіти, визначаються перспективи його розвитку.

2.3. Основним документом, що регулює освітній процес, є освітня програма – це єдиний комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом загальної середньої освіти для досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом загальної середньої освіти результатів навчання.

Основою для розроблення освітньої програми є відповідний Державний стандарт загальної середньої освіти.

2.4. Освітня програма має містити:

- загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання учнів;

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою;

- перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей та/або предметів, дисциплін тощо, логічну послідовність їх вивчення;

- форми організації освітнього процесу;

- опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

- інші освітні компоненти (за рішенням закладу загальної середньої освіти).

2.4.1. Освітня програма схвалюється педагогічною радою ліцею та затверджується його керівником.

2.4.2. Освітня програма має передбачати освітні компоненти для вільного вибору учнів.

2.4.3. Освітня програма розроблена для кожного підрозділу закладу. Кожна освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених відповідним Державним стандартом загальної середньої освіти.

2.4.4. На основі освітньої програми ліцей складає і затверджує навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу. У вигляді додатків до навчальних планів додаються тижневий розклад уроків, щоденний режим роботи закладу.

2.5. Відповідно до освітньої програми та робочого навчального плану педагогічні працівники добирають програми, підручники, навчальні посібники, що мають гриф МОН України, а також навчально-методичну літературу, дидактичні матеріали, педагогічні технології, що мають забезпечувати отримання освіти на рівні державних стандартів.

2.6. У ліцеї варіантність базової та повної загальної середньої освіти забезпечується наявністю в її змісті таких компонентів: інваріантна – визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти; варіативна – визначається ліцеєм із врахуванням інтересів і побажань учнів, їхніх батьків, культурно-етнічних особливостей регіону.

2.7. В ліцеї наповнюваність класів, груп, їх поділ при вивченні предметів поглиблено та інших предметів визначається Міністерством освіти і науки України на основі встановлених Кабінетом Міністрів України нормативів фінансування здобуття загальної середньої освіти. За рахунок додаткових асигнувань, коштів місцевого бюджету рішенням ради ліцею може встановлюватись менша наповнюваність класів і груп.

2.8. У школі I ступеня для учнів 1-4 класів за письмовим зверненням батьків, інших законних представників учнів та відповідно до рішення засновника можуть функціонувати групи подовженого дня, фінансування яких здійснюється за кошти засновника та за інші кошти, не заборонені законодавством.

2.9. Зарахування, переведення та відрахування учнів здійснюється відповідно до Порядку, затвердженого МОН України. При потребі за рішенням педагогічної ради встановлюються інші умови зарахування, переведення та відрахування учнів, що не суперечить чинному законодавству на момент його здійснення.

2.10. За учнями, які навчаються в ліцеї, зберігається право вільного переходу у відповідний клас іншого закладу освіти.

2.11. Основною формою організації навчальних занять є урок. Методи навчання визначаються вчителями закладу освіти. Бажаючим надається право і створюються умови для індивідуального навчання, прискореного закінчення базової та повної загальної середньої освіти, складання екзаменів екстерном.

2.12. Навчальний рік розпочинається 1 вересня і закінчується не пізніше 1 липня наступного року.

Тривалість канікул впродовж навчального року не може бути меншою 30 календарних днів.

Організація освітнього процесу не повинна приводити до перевантаження учнів та має забезпечувати безпечні та нешкідливі умови здобуття освіти.

Режим роботи на конкретний навчальний рік визначається ліцеєм на основі відповідних нормативно-правових актів.

2.13. Щоденна кількість і послідовність навчальних занять визначається розкладом уроків, що складається відповідно до навчальних планів з дотриманням педагогічних та санітарно-гігієнічних вимог і затверджується керівником.

2.14. Крім різних форм обов'язкових навчальних занять, у ліцеї проводяться індивідуальні, групові, факультативні та інші позакласні заняття

і заходи, що передбачені окремим розкладом і спрямовані на задоволення освітніх інтересів учнів, розвиток їх творчих здібностей, обдарувань.

2.15. Навчальні заняття проводяться уроками. Безперервна навчальна діяльність учнів (тривалість навчальних занять) не перевищує: у 1-му класі - 35 хв., 2-4-х класах - 40 хв., 5-11(12) класах - 45 хв. Тривалість перерв між навчальними заняттями для учнів 1-4-х класів не менше 15 хв., 5-11(12) класів - не менше 10 хв., великої перерви - 30 хв. (для прийому їжі). Замість однієї великої перерви можна влаштовувати дві перерви по 20 хв., після другого та третього навчальних занять - для учнів 1-4-х класів, після третього та четвертого навчальних занять - для учнів 5-11(12) класів. Факультативні та додаткові заняття розпочинаються після закінчення уроків з предметів варіативної складової робочого навчального плану.

За рішенням педагогічної ради закладу може встановлюватися інша тривалість уроків з метою запровадження інноваційних педагогічних технологій.

2.16. Зміст, обсяг і характер домашніх завдань з предмету визначаються вчителем відповідно до педагогічних і санітарно-гігієнічних вимог з урахуванням вимог навчальних програм та індивідуальних особливостей учнів без їх надмірного перевантаження.

2.17. Ліцей може надавати платні послуги згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України. Засновник закладу має право затверджувати переліки платних освітніх та інших послуг, що не увійшли до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України. Додаткові освітні та інші послуги вводяться лише за згодою батьків учнів, фізичних та юридичних осіб на основі угод з ліцеєм.

2.18. Освіта в ліцеї надається незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, ставлення до релігії, віросповідання, місця проживання та інших обставин. Іноземні громадяни (учні), особи без громадянства здобувають освіту в Новоєгорівському ліцеї відповідно до чинного законодавства України, міжнародних договорів та даного Статуту.

2.19. Освітній процес у ліцеї є вільним від втручання політичних партій, громадських, релігійних організацій.

2.20. Ліцей як суб'єкт освітньої діяльності має право самостійно приймати рішення з будь-яких питань в межах своєї автономії, визначеної Законом України «Про освіту», Законом України «Про повну загальну середню освіту», спеціальними законами та/або установчими документами, зокрема з питань не врегульованих законодавством.

При ліцеї можуть створюватися для самостійної освіти учнів відкриті лекторії, бібліотеки, центри, клуби, теле-, радіонавчальні програми тощо.

2.21. Педагогічні працівники в ліцеї можуть поєднувати освітню діяльність з науково-методичною та експериментальною, використовуючи поряд із традиційними методами і формами організації навчальних занять інноваційні технології навчання.

III. Оцінювання навчальних досягнень учнів

3.1. У ліцеї визначення рівня досягнень учнів у навчанні здійснюється відповідно до вимог, визначених МОН України.

Система оцінювання навчальної праці учнів є стимулюючою.

Кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання, державна підсумкова атестація, зовнішнє незалежне оцінювання.

Формувальне, поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів на предмет їх відповідності вимогам навчальної програми, вибір форм, змісту та способу оцінювання здійснюють педагогічні працівники закладу освіти.

Підсумкове оцінювання результатів навчання учнів за індивідуальною формою здійснюється не менше двох разів на рік.

У документі про освіту (табелі успішності, свідоцтві) відображаються досягнення учнів у навчанні за семестри, навчальний рік та державну підсумкову атестацію.

3.2. Оцінки за семестр, річні виставляються обов'язково. Порядок їх виставлення визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти.

Результати семестрового, річного, підсумкового оцінювання доводяться до відома учнів класним керівником.

3.3. Учні початкової школи, які через поважні причини (хвороба, інші обставини) за результатами річного оцінювання не засвоїли скориговану до індивідуальних здібностей навчальну програму, можуть бути, як виняток, залишені для повторного навчання у тому самому класі за рішенням педагогічної ради та за згодою батьків (осіб, які їх замінюють).

3.4. Контроль за відповідністю освітнього рівня учнів, які закінчили певний ступінь навчання, вимогам Державного стандарту загальної середньої освіти здійснюється шляхом їх державної підсумкової атестації. Порядок проведення державної підсумкової атестації та звільнення від державної підсумкової атестації визначається МОН України.

3.5. Учням, які закінчили певний ступінь ліцею видається відповідний документ про освіту:

- по закінченні початкової школи – свідоцтво про початкову освіту;
- по закінченні гімназії – свідоцтво про базову загальну середню освіту;
- по закінченні ліцею – свідоцтво про повну загальну середню освіту.

3.6. Нагородження учнів похвальним листом «За високі досягнення у навчанні», похвальною грамотою «За особливі досягнення у вивченні

окремих предметів», свідоцтва з відзнакою, золотою медаллю «За високі досягнення у навчанні» і срібною медаллю «За досягнення у навчанні» здійснюється відповідно до чинного законодавства.

IV. Виховний процес у ліцеї

4.1. Виховання учнів в ліцеї здійснюється в процесі урочної, позаурочної та позашкільної роботи з ними. Цілі виховного процесу в закладі визначаються на основі принципів, закладених у Конституції України, законах та інших нормативно-правових актах України.

4.2. Примусове залучення учнів ліцею до вступу в будь-які об'єднання громадян, релігійні організації і воєнізовані формування забороняється.

4.3. Дисципліна в ліцеї дотримується на основі взаємоповаги усіх учасників освітнього процесу, дотримання правил внутрішнього розпорядку та Статуту. Застосування методів фізичного та психічного насильства до учнів з боку інших учасників освітнього процесу - забороняється.

V. Учасники освітнього процесу

5.1. Учасниками освітнього процесу ліцею є:

- учні;
- педагогічні працівники;
- батьки учнів;
- інші особи, передбачені спеціальними законами та залучені до освітнього процесу у порядку, що встановлюється закладом освіти.

5.2. Права та обов'язки учнів.

5.2.1. Учні мають право на:

- навчання впродовж життя та академічну мобільність;
- індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;
- якісні освітні послуги;
- справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання;
- відзначення успіхів у своїй діяльності;
- свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо;
- безпечні та нешкідливі умови навчання, утримання і праці;
- повагу людської гідності;
- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти;
- отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від булінгу (цькування), стала його свідком або вчинила булінг (цькування);
- користування бібліотекою, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою

інфраструктурою закладу освіти та послугами його структурних підрозділів у порядку, встановленому закладом освіти;

- доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності;
- трудову діяльність у позанавчальний час;
- особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні закладом освіти;
- інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення.

5.2.2. Учні зобов'язані:

- виконувати вимоги освітньої програми (індивідуального навчального плану за його наявності), дотримуючись принципу академічної доброчесності, та досягти результатів навчання, передбачених стандартом освіти для відповідного рівня освіти;
- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;
- відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, матеріально-технічної бази ліцею, докільця;
- дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, а також умов договору про надання освітніх послуг (за його наявності);
- повідомляти керівництво ліцею про факти булінгу (цькування) стосовно учнів, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

5.3. Права та обов'язки педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу.

5.3.1. Педагогічні працівники мають право на:

- академічну свободу, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі;
- педагогічну ініціативу;
- розроблення та впровадження авторських навчальних програм, проектів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання;
- користування бібліотекою, навчальною, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою закладу освіти та послугами його структурних підрозділів у порядку, встановленому закладом освіти відповідно до спеціальних законів;
- підвищення кваліфікації;
- сертифікацію;

- вільний вибір освітніх програм, форм навчання, закладів освіти, установ і організацій, інших суб'єктів освітньої діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації та перепідготовку педагогічних працівників;
- доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі;
- відзначення успіхів у своїй професійній діяльності;
- справедливе та об'єктивне оцінювання своєї професійної діяльності;
- захист професійної честі та гідності;
- індивідуальну освітню (наукову, творчу, мистецьку та іншу) діяльність за межами закладу освіти;
- безпечні і нешкідливі умови праці;
- подовжену оплачувану відпустку;
- участь у громадському самоврядуванні закладу освіти;
- участь у роботі колегіальних органів управління закладу освіти.

5.3.2. Педагогічні працівники зобов'язані:

- постійно підвищувати свій професійний і загальнокультурний рівні та педагогічну майстерність;
- виконувати освітню програму для досягнення учнями передбачених нею результатів навчання;
- сприяти розвитку здібностей учнів, формуванню навичок здорового способу життя, дбати про їхнє фізичне і психічне здоров'я;
- дотримуватися академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання учнями в освітньому процесі та науковій діяльності;
- дотримуватися педагогічної етики;
- дотримуватися наказів та усних розпоряджень керівництва ліцею;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- формувати у учнів усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України, захищати суверенітет і територіальну цілісність України;
- виховувати у учнів повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України, дбайливе ставлення до історико-культурного надбання України та навколишнього природного середовища;
- формувати у учнів прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;
- захищати учнів під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам;

- додержуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку ліцею, виконувати свої посадові обов'язки.

5.3.3. Педагогічні працівники мають також інші права та обов'язки, передбачені законодавством, колективним договором, трудовим договором та/або установчими документами.

5.3.4. Права та обов'язки інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, визначаються чинним законодавством, відповідними договорами та/або установчими документами.

5.3.5. Відволікання педагогічних працівників від виконання професійних обов'язків не допускається, крім випадків, передбачених законодавством.

5.4. Права та обов'язки батьків учнів.

5.4.1. Виховання в сім'ї є першоосновою розвитку дитини як особистості. Батьки мають рівні права та обов'язки щодо освіти і розвитку дитини.

5.4.2. Батьки учнів мають право:

- захищати відповідно до законодавства права та законні інтереси учнів;

- звертатися до закладів освіти, органів управління освітою з питань освіти;

- обирати заклад освіти, освітню програму, вид і форму здобуття дітьми відповідної освіти;

- брати участь у громадському самоврядуванні закладу освіти, зокрема обирати і бути обраними до органів громадського самоврядування закладу освіти;

- завчасно отримувати інформацію про всі заплановані у закладі освіти та позапланові педагогічні, психологічні, медичні, соціологічні заходи, дослідження, обстеження, педагогічні експерименти та надавати згоду на участь у них дитини;

- брати участь у розробленні індивідуальної програми розвитку дитини та/або індивідуального навчального плану;

- отримувати інформацію про діяльність ліцею, результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти у закладі освіти та його освітньої діяльності.

5.4.3. Батьки учнів зобов'язані:

- виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;

- сприяти виконанню дитиною освітньої програми та досягненню дитиною передбачених нею результатів навчання;

- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;

- дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;

- формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;

- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;

- формувати у дітей усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України, захищати суверенітет і територіальну цілісність України;

- виховувати у дитини повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України, дбайливе ставлення до історико-культурного надбання України;

- дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку ліцею, а також умов договору про надання освітніх послуг (за наявності).

5.4.4. Держава надає батькам учнів допомогу у виконанні ними своїх обов'язків, захищає права сім'ї.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування мають поважати право батьків виховувати своїх дітей відповідно до власних релігійних і філософських переконань, а суб'єкти освітньої діяльності мають враховувати відповідні переконання під час організації та реалізації освітнього процесу, що не повинно порушувати права, свободи та законні інтереси інших учасників освітнього процесу.

5.4.5. Інші права та обов'язки батьків учнів можуть встановлюватися законодавством, установчими документами ліцею і договором про надання освітніх послуг (за наявності).

5.5. Статус учасників освітнього процесу, їхні права та обов'язки визначаються Законом України «Про освіту», іншими актами законодавства України, даним Статутом, правилами внутрішнього трудового розпорядку.

5.6. Органи місцевого самоврядування забезпечують безоплатним гарячим харчуванням: дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються у спеціальних та інклюзивних класах (групах), дітей із сімей, які отримують допомогу відповідно до [Закону України](#) "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям", дітей з числа осіб, визначених у [статті 10](#) Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", осіб інших категорій, визначених законодавством та/або рішенням органу місцевого самоврядування.

5.7. За успіхи у навчанні (праці) для учасників освітнього процесу встановлюються форми морального та матеріального заохочення, передбачені чинним законодавством.

5.8. Педагогічне навантаження.

5.8.1. Педагогічне навантаження педагогічних працівників ліцею - час, призначений для здійснення освітнього процесу.

Розміри та порядок встановлення доплат за інші види педагогічної діяльності визначаються Кабінетом Міністрів України.

Розміри тарифних ставок інших педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Розподіл педагогічного навантаження у ліцеї затверджується його керівником.

5.9.2. Педагогічне навантаження педагогічного працівника ліцею, обсягом менше тарифної ставки, встановлюється за його згодою.

Перерозподіл педагогічного навантаження протягом навчального року допускається у разі зміни кількості годин з окремих предметів, що передбачається робочим навчальним планом, або за письмовою згодою педагогічного працівника з додержанням законодавства України про працю.

5.10. Керівник ліцею призначає класних керівників, завідуючих навчальними кабінетами, майстернями, відповідальних за навчальні і робочі приміщення, права та обов'язки яких визначаються нормативно-правовими актами МОН України, правилами внутрішнього розпорядку та цим Статутом.

5.11. Залучення педагогічних працівників до участі у видах робіт, не передбачених робочим навчальним планом, навчальними програмами та іншими документами, що регламентують діяльність ліцею, здійснюється за потребою.

5.12. Педагогічні працівники ліцею підлягають атестації відповідно до порядку, встановленого МОН України. За результатами атестації педагогічних працівників визначається їх відповідність займаній посаді, присвоюється кваліфікаційна категорія (спеціаліст, спеціаліст другої, першої, вищої категорії), тарифний розряд та може бути присвоєно педагогічне звання "старший учитель", "учитель - методист", "педагог - організатор - методист" та інші.

5.13. Педагогічні працівники ліцею можуть проходити сертифікацію за власним бажанням.

VI. Управління ліцею

6.1. Систему управління ліцею в межах повноважень, визначених законами та установчими документами, здійснюють:

- засновник або уповноважений ним орган;
- відділ освіти молоді та спорту;
- керівник ліцею;
- колегіальний орган управління ліцею - педагогічна рада;
- колегіальний орган громадського самоврядування.

6.2. Права і обов'язки Засновника ліцею:

6.2.1. Засновник або уповноважений ним орган:

- затверджує установчі документи ліцею, їх нову редакцію та зміни до них;
- укладає строковий трудовий договір (контракт) з керівником ліцею;

- розриває строковий трудовий договір (контракт) з керівником ліцею з підстав та у порядку, визначених законодавством та установчими документами ліцею;

- затверджує кошторис та приймає фінансовий звіт ліцею у випадках та порядку, визначених законодавством;

- здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю ліцею;

- здійснює контроль за дотриманням установчих документів ліцею;

- здійснює контроль за недопущенням привілеїв чи обмежень (дискримінації) за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, сімейного та майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками;

- реалізує інші права, передбачені законодавством та установчими документами ліцею.

- не може делегувати керівнику, педагогічним працівникам чи органам громадського самоврядування закладу загальної середньої освіти власні повноваження, визначені Законом «Про повну загальну середню освіту» та Законом України "Про освіту"

6.2.2. Засновник або уповноважений ним орган зобов'язаний:

- забезпечити утримання та розвиток матеріально-технічної бази заснованого ним закладу освіти на рівні, достатньому для виконання вимог стандартів освіти та ліцензійних умов;

- у разі реорганізації чи ліквідації ліцею забезпечити здобувачам освіти можливість продовжити навчання на відповідному рівні освіти;

- забезпечити відповідно до законодавства створення в ліцеї безперешкодного середовища для учасників освітнього процесу, зокрема для осіб з особливими освітніми потребами.

Засновник не має права втручатися в освітню діяльність ліцею, що здійснюється ним у межах його автономних прав, визначених законом та установчими документами.

6.3. Безпосереднє керівництво ліцеєм здійснює Керівник, повноваження якого визначаються Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Статутом та трудовим договором.

6.4. Керівник призначається на посаду рішенням засновника. Призначення на посаду здійснюється за результатами конкурсного відбору строком на шість років (строком на два роки – для особи, яка призначається на посаду керівника закладу загальної середньої освіти вперше) на підставі рішення конкурсної комісії, відповідно до Положення про конкурс на посаду керівника закладу освіти.

Додаткові кваліфікаційні вимоги до керівника та порядок його обрання (призначення) визначаються Положенням про конкурс на посаду керівника закладу освіти.

6.5. Керівник ліцею здійснює безпосереднє управління закладом і несе відповідальність за освітню, фінансово-господарську та іншу діяльність освітнього закладу.

6.6. Повноваження (права і обов'язки) та відповідальність керівника ліцею визначаються законом та установчими документами закладу освіти.

6.7. Керівник є представником ліцею у відносинах з державними органами, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами і діє без довіреності в межах повноважень, передбачених законом та установчими документами.

6.8. Права керівника ліцею:

- організовує діяльність закладу освіти;
- вирішує питання фінансово-господарської діяльності закладу освіти;
- призначати на посаду, переводити на іншу посаду та звільняти з посади працівників закладу освіти, визначати їхні посадові обов'язки, заохочувати та притягати до дисциплінарної відповідальності, а також вирішувати інші питання, пов'язані з трудовими відносинами, відповідно до вимог законодавства;
- забезпечує організацію освітнього процесу та здійснення контролю за виконанням освітніх програм;
- забезпечує функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
- забезпечує умови для здійснення дієвого та відкритого громадського контролю за діяльністю закладу освіти;
- сприяє та створює умови для діяльності органів самоврядування закладу освіти;
- сприяє здоровому способу життя учнів та працівників закладу освіти;
- забезпечує створення у закладі освіти безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу (цькування);
- розглядає заяви про випадки булінгу (цькування) учнів, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та видає рішення про проведення розслідування; скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) для прийняття рішення за результатами проведеного розслідування та вживає відповідних заходів реагування;
- забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг учням, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування);
- повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;
- здійснює інші повноваження, передбачені законом та установчими документами закладу освіти.
- діяти від імені закладу без довіреності та представляти заклад у відносинах з іншими особами;

- підписувати документи з питань освітньої, фінансово-господарської та іншої діяльності закладу;
 - приймати рішення щодо діяльності закладу в межах повноважень, визначених законодавством та строковим трудовим договором, у тому числі розпоряджатися в установленому порядку майном закладу та його коштами;
 - визначати режим роботи закладу;
 - ініціювати перед засновником або уповноваженим ним органом питання щодо створення або ліквідації структурних підрозділів;
 - видавати відповідно до своєї компетенції накази і контролювати їх виконання;
 - укладати угоди (договори, контракти) з фізичними та/або юридичними особами відповідно до своєї компетенції;
 - звертатися до центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти із заявою щодо проведення позапланового інституційного аудиту, зовнішнього моніторингу якості освіти та/або громадської акредитації закладу;
 - приймати рішення з інших питань діяльності закладу освіти
- 6.9. Керівник закладу загальної середньої освіти зобов'язаний:

- виконувати Закони України «Про повну загальну середню освіту», "Про освіту" та інші акти законодавства, а також забезпечувати та контролювати їх виконання працівниками закладу, зокрема в частині організації освітнього процесу державною мовою;
- планувати та організовувати діяльність закладу загальної середньої освіти;
- розробляти проект кошторису та подавати його засновнику або уповноваженому ним органу на затвердження;
- надавати щороку засновнику пропозиції щодо обсягу коштів, необхідних для підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- організовувати фінансово-господарську діяльність закладу загальної середньої освіти в межах затвердженого кошторису;
- забезпечувати розроблення та виконання стратегії розвитку закладу загальної середньої освіти;
- затверджувати правила внутрішнього розпорядку закладу;
- затверджувати посадові інструкції працівників закладу загальної середньої освіти;
- організовувати освітній процес та видачу документів про освіту;
- затверджувати освітню (освітні) програму (програми) закладу загальної середньої освіти відповідно до цього Закону;
- створювати умови для реалізації прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу, в тому числі реалізації академічних свобод педагогічних працівників, індивідуальної освітньої траєкторії

та/або індивідуальної програми розвитку учнів, формування у разі потреби індивідуального навчального плану;

- затверджувати положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в закладі загальної середньої освіти, забезпечити її створення та функціонування;
- забезпечувати розроблення, затвердження, виконання та моніторинг виконання індивідуальної програми розвитку учня;
- контролювати виконання педагогічними працівниками та учнями (учнем) освітньої програми, індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану;
- забезпечувати здійснення контролю за досягненням учнями результатів навчання, визначених державними стандартами повної загальної середньої освіти, індивідуальною програмою розвитку, індивідуальним навчальним планом;
- створювати необхідні умови для здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами;
- сприяти проходженню атестації та сертифікації педагогічними працівниками;
- створювати умови для здійснення дієвого та відкритого громадського нагляду (контролю) за діяльністю закладу загальної середньої освіти;
- сприяти та створювати умови для діяльності органів громадського самоврядування в закладі загальної середньої освіти;
- формувати засади, створювати умови, сприяти формуванню культури здорового способу життя учнів та працівників закладу загальної середньої освіти;
- створювати в закладі загальної середньої освіти безпечне освітнє середовище, забезпечувати дотримання вимог щодо охорони дитинства, охорони праці, вимог техніки безпеки;
- організовувати харчування та сприяти медичному обслуговуванню учнів відповідно до законодавства;
- забезпечувати відкритість і прозорість діяльності закладу загальної середньої освіти, зокрема шляхом оприлюднення публічної інформації відповідно до вимог законів України "Про освіту", "Про доступ до публічної інформації", "Про відкритість використання публічних коштів" та інших законів України;
- здійснювати зарахування, переведення, відрахування учнів, а також їх заохочення (відзначення) та притягнення до відповідальності відповідно до вимог законодавства;
- організовувати документообіг, бухгалтерський облік та звітність відповідно до законодавства;
- звітувати щороку на загальних зборах (конференції) колективу про свою роботу та виконання стратегії розвитку закладу загальної середньої освіти;

6.10. Основним колегіальним органом управління ліцею є педагогічна рада, яка створюється у випадках і порядку, передбачених спеціальними законами.

6.11. Головою педагогічної ради є Керівник ліцею.

6.12. Педагогічна рада ліцею:

- планує роботу ліцею;
- схвалює освітню програму ліцею та оцінює результативність її виконання;
- формує систему та затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості освіти, включаючи систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;
- розглядає питання удосконалення і методичного забезпечення освітнього процесу, приймає рішення про переведення учнів до наступних класів та їх випуск, видачі документів про відповідний рівень освіти, нагородження за успіхи у навчанні;
- ухвалює рішення про моральне та матеріальне заохочення учнів, інших учасників освітнього процесу;
- обговорює питання підвищення кваліфікації педагогічних працівників, розвитку їхньої творчої ініціативи, затверджує щорічний план підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- розглядає питання впровадження в освітній процес найкращого педагогічного досвіду та інноваційної, участі у дослідницькій, експериментальній, інноваційній діяльності ліцею, співпраці з іншими закладами освіти та науковими установами, фізичними та юридичними особами, які сприяють розвитку освіти;
- розглядає питання щодо відповідальності учнів, працівників ліцею та інших учасників освітнього процесу за невиконання ними своїх обов'язків;
- має право ініціювати проведення позапланового інституційного аудиту;
- інші питання, визначені законом та/або статутом ліцею до її повноважень.

6.13. Робота педагогічної ради планується в довільній формі відповідно до потреб ліцею.

6.14. Члени педагогічної ради мають ініціативне право вносити на її розгляд питання організації освітнього процесу.

6.15. Кількість засідань педагогічної ради визначається їх доцільністю, але не менше чотирьох разів на рік.

6.16. Рішення педагогічної ради вводяться в дію наказом керівника закладу освіти.

6.17. Громадське самоврядування в ліцеї – це право учасників освітнього процесу як безпосередньо, так і через органи громадського самоврядування колективно вирішувати питання організації та забезпечення освітнього процесу в ліцеї, захисту їхніх прав та інтересів, організації дозвілля та оздоровлення, брати участь у громадському нагляді (контролі) та

в управлінні ліцеєм у межах повноважень, визначених законом та установчими документами.

Громадське самоврядування в закладі освіти здійснюється на принципах, визначених частиною восьмою статті 70 Закону України «Про освіту».

6.18. Повноваження, відповідальність, засади формування та діяльності органів громадського самоврядування визначаються спеціальними законами та даним Статутом.

6.19. Вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу освіти є загальні збори (конференція) колективу закладу освіти, які скликаються не менше одного разу на рік та формуються з уповноважених представників усіх учасників освітнього процесу.

Інформація про час і місце проведення загальних зборів (конференції) колективу закладу освіти розміщується в закладі освіти та оприлюднюється на офіційному вебсайті закладу освіти.

Загальні збори (конференція) колективу закладу освіти щороку заслуховують звіт керівника закладу освіти, оцінюють його діяльність і за результатами оцінки можуть ініціювати проведення позапланового інституційного аудиту закладу освіти.

6.20. У закладі освіти може діяти учнівське самоврядування з метою формування та розвитку громадянських, управлінських і соціальних компетентностей учнів, пов'язаних з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту, здорового способу життя тощо.

Учнівське самоврядування здійснюється учнями безпосередньо і через органи учнівського самоврядування.

Учні мають рівні права на участь в учнівському самоврядуванні, зокрема на участь у роботі дорадчих (консультативних із певних питань), робочих (робочих групах тощо) та інших органів учнівського самоврядування, а також вільно обирати та бути обраними до виборних органів учнівського самоврядування.

Органи учнівського самоврядування утворюються за ініціативою учнів та можуть бути одноособовими, колегіальними, а також можуть мати різноманітні форми і назви.

Керівник закладу освіти сприяє та створює умови для діяльності органів учнівського самоврядування.

Інші учасники освітнього процесу не повинні перешкоджати і втручатися в діяльність органів учнівського самоврядування.

З питань захисту честі, гідності та/або прав учнів закладу освіти керівник учнівського самоврядування має право на невідкладний прийом керівником закладу освіти. Керівник закладу освіти зобов'язаний розглянути усну чи письмову вимогу керівника учнівського самоврядування про усунення порушень щодо честі, гідності чи прав учня закладу освіти та вжити заходів відповідно до правил внутрішнього розпорядку та/або законодавства.

Органи учнівського самоврядування мають право:

- брати участь в обговоренні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, організації дозвілля, оздоровлення, побуту та харчування;
- проводити за погодженням з керівником закладу освіти організаційні, просвітницькі, наукові, спортивні, оздоровчі та інші заходи та/або ініціювати їх проведення перед керівництвом закладу освіти;
- брати участь у заходах із забезпечення якості освіти відповідно до процедур внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
- захищати права та інтереси учнів, які здобувають освіту у цьому закладі освіти;
- вносити пропозиції та/або брати участь у розробленні та/або обговоренні плану роботи закладу освіти, змісту освітніх і навчальних програм;
- через своїх представників брати участь у засіданнях педагогічної ради з усіх питань, що стосуються організації та реалізації освітнього процесу.

Діяльність органів учнівського самоврядування не повинна призводити до порушення законодавства, установчих документів закладу освіти, правил внутрішнього розпорядку, прав та законних інтересів інших учасників освітнього процесу.

Засади учнівського самоврядування визначаються цим Законом та положенням про учнівське самоврядування закладу освіти (за наявності), що затверджується загальними зборами уповноважених представників класів закладу освіти.

У своїй діяльності органи учнівського самоврядування керуються законодавством, правилами внутрішнього розпорядку та положенням про учнівське самоврядування закладу освіти (за наявності).

Рішення органу учнівського самоврядування виконується учнями на добровільних засадах.

6.21. Вищим органом громадського самоврядування працівників закладу освіти є загальні збори трудового колективу закладу освіти.

Порядок та періодичність скликання (не менш як один раз на рік), порядок прийняття рішень, чисельність, склад загальних зборів трудового колективу, інші питання діяльності, що не врегульовані законодавством, визначаються статутом і колективним договором (за наявності) закладу освіти.

Загальні збори трудового колективу:

- розглядають та схвалюють проект колективного договору;
- затверджують правила внутрішнього трудового розпорядку;
- визначають порядок обрання, чисельність, склад і строк повноважень комісії з трудових спорів;
- обирають комісію з трудових спорів.

Загальні збори трудового колективу можуть утворювати комісію з питань охорони праці та здійснювати інші повноваження, визначені законодавством.

Рішення загальних зборів трудового колективу підписуються головою на засіданні та секретарем.

Рішення загальних зборів трудового колективу, прийняті у межах їх повноважень, є обов'язковими до виконання всіма працівниками закладу освіти.

6.22. У закладі освіти може діяти батьківське самоврядування. Батьківське самоврядування здійснюється батьками учнів як безпосередньо, так і через органи батьківського самоврядування, з метою захисту прав та інтересів учнів, організації їх дозвілля та оздоровлення, громадського нагляду (контролю) в межах повноважень, визначених цим Законом та статутом закладу освіти.

Батьки мають право утворювати різні органи батьківського самоврядування (в межах класу, закладу освіти, за інтересами тощо).

Батьки можуть розглядати будь-які питання і приймати рішення, крім тих, що належать до компетенції інших органів управління чи органів громадського самоврядування закладу освіти.

Рішення органу батьківського самоврядування виконується батьками виключно на добровільних засадах.

Рішення органу батьківського самоврядування з питань організації освітнього процесу та/або діяльності закладу освіти можуть бути реалізовані виключно за рішенням керівника закладу освіти, якщо таке рішення не суперечить законодавству.

Рішення, заходи та форми батьківського самоврядування не повинні призводити до надання іншим учасникам освітнього процесу привілеїв чи обмежень за будь-якою ознакою, порушувати їхні права та/або законні інтереси, а також не можуть бути підставою для прийняття управлінських рішень, що не відповідають законодавству.

Органи батьківського самоврядування мають право, але не зобов'язані оформляти свої рішення відповідними протоколами.

Працівники закладів освіти не мають права втручатися в діяльність батьківського самоврядування, а також збирати чи зберігати протоколи засідань органів батьківського самоврядування.

6.23. Піклувальна рада сприяє виконанню перспективних завдань розвитку закладу, залученню фінансових ресурсів для забезпечення його діяльності з основних напрямів розвитку і здійсненню контролю за їх використанням, ефективній взаємодії закладу з органами державної влади та органами місцевого самоврядування, громадськістю, громадськими об'єднаннями, юридичними та фізичними особами.

Піклувальна рада:

- аналізує та оцінює діяльність закладу загальної середньої освіти і його керівника;

- розробляє пропозиції до стратегії та перспективного плану розвитку закладу загальної середньої освіти та аналізує стан їх виконання;
- сприяє залученню додаткових джерел фінансування, що не заборонені законом;
- проводить моніторинг виконання кошторису закладу освіти і вносить відповідні рекомендації та пропозиції, що є обов'язковими для розгляду керівником закладу загальної середньої освіти;
- має право звернутися до центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти щодо проведення позапланового інституційного аудиту закладу освіти;
- може вносити засновнику закладу освіти подання про заохочення керівника закладу освіти або притягнення його до дисциплінарної відповідальності з підстав, визначених законом;
- здійснює інші повноваження, визначені установчими документами закладу освіти.

Склад піклувальної ради формується засновником або уповноваженим ним органом з урахуванням пропозицій органів управління закладу освіти, органів громадського самоврядування закладу освіти, депутатів відповідної місцевої ради.

До складу піклувальної ради не можуть входити учні та працівники закладу освіти, для якого вона утворюється.

Піклувальна рада є колегіальним органом. Засідання піклувальної ради є правомочним, якщо на ньому присутні не менше двох третин її затвердженого складу. Рішення з усіх питань приймаються більшістю голосів від її затвердженого складу. У разі рівного розподілу голосів голос голови піклувальної ради є визначальним. Рішення піклувальної ради оформлюються протоколом її засідання, який підписують головуючий на засіданні та секретар.

Члени піклувальної ради мають право брати участь у роботі колегіальних органів управління закладом загальної середньої освіти з правом дорадчого голосу.

6.24. Засновник закладу освіти або уповноважена ним особа (відділ освіти молоді та спорту):

- здійснює контроль за дотриманням установчих документів закладу освіти;
- - здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю закладу освіти;

Зміст, види і періодичність перевірок визначаються залежно від стану освітньої діяльності(за потребою). Перевірки з питань, не пов'язаних з освітньою діяльністю закладу, проводяться його засновником відповідно до законодавства.

- забезпечує безоплатне здобуття особами повної загальної середньої освіти;
- прогнозує потреби населення у загальній середній освіті, планує та забезпечує відповідно до компетенції розвитку системи повної загальної середньої освіти та мережу закладу освіти, що забезпечуює здобуття повної загальної середньої освіти;
- забезпечує рівний доступ до повної загальної середньої освіти, прав учасників освітнього процесу;
- здійснює нормативно-правове забезпечення функціонування системи освіти в межах повноважень, визначених законом;
- організовує збір та обробку освітньої статистики;
- закріпле за закладом, що забезпечують здобуття початкової та базової середньої освіти, територію обслуговування (крім випадків, встановлених спеціальними законами);
- веде облік дітей шкільного віку у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

VII. Прозорість та інформаційна відкритість закладу

7.1. Ліцей формує відкриті та загальнодоступні ресурси з інформацією про свою діяльність та оприлюднює таку інформацію. Доступ до такої інформації осіб з порушенням зору може забезпечуватися в різних формах та з урахуванням можливостей закладу освіти.

7.2. Ліцей забезпечує на своєму веб-сайті відкритий доступ до такої інформації та документів:

- статут закладу освіти;
- ліцензії на провадження освітньої діяльності;
- структура та органи управління закладу освіти;
- кадровий склад закладу освіти згідно з ліцензійними умовами;
- освітні програми, що реалізуються в закладі освіти, та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою;
- територія обслуговування, закріплена за закладом освіти його засновником;
- ліцензований обсяг та фактична кількість осіб, які навчаються у закладі освіти;
- мова (мови) освітнього процесу;
- наявність вакантних посад, порядок і умови проведення конкурсу на їх заміщення (у разі його проведення);
- матеріально-технічне забезпечення закладу освіти (згідно з ліцензійними умовами);
- результати моніторингу якості освіти;
- річний звіт про діяльність закладу освіти;
- правила прийому до закладу освіти;

- умови доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами;
- перелік додаткових освітніх та інших послуг, їх вартість, порядок надання та оплати;
- правила поведінки здобувача освіти в закладі освіти;
- план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти;
- порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;
- порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування);
- інша інформація, що оприлюднюється за рішенням закладу освіти або на вимогу законодавства.

7.3. Перелік додаткової інформації, обов'язкової для оприлюднення ліцеєм, може визначатися спеціальними законами.

7.4. Ліцей при отриманні публічних коштів зобов'язаний оприлюднювати на своєму веб-сайті кошторис і фінансовий звіт про надходження та використання всіх отриманих коштів, інформацію про перелік товарів, робіт і послуг, отриманих як благодійна допомога, із зазначенням їх вартості, а також про кошти, отримані з інших джерел, не заборонених законодавством.

VIII. Забезпечення якості освіти

8.1. Система забезпечення якості у сфері загальної середньої освіти формується відповідно до Закону України "Про освіту" з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про повну загальну середню освіту», та включає такі складові:

- систему забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти);
- систему зовнішнього забезпечення якості освіти;
- систему забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.

Внутрішня система забезпечення якості освіти формується закладом освіти та включає механізми забезпечення академічної доброчесності, порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності, види академічної відповідальності педагогічних працівників та учнів за конкретні порушення академічної доброчесності.

8.2. Забезпечення академічної доброчесності у сфері загальної середньої освіти

1. Кожен учасник освітнього процесу зобов'язаний дотримуватися академічної доброчесності.

2. Система та механізми забезпечення академічної доброчесності в закладі освіти формуються відповідно до Закону України "Про освіту" з

урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про повну загальну середню освіту».

3. Керівник та інші педагогічні працівники закладу освіти забезпечують дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до своєї компетенції.

4. Порухеннями академічної доброчесності у системі загальної середньої освіти є академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, що визначені Законом України "Про освіту", а також такі форми обману, як:

- надання педагогічними працівниками та іншими особами допомоги учням під час проходження ними підсумкового оцінювання (семестрового та річного), державної підсумкової атестації, зовнішнього незалежного оцінювання, не передбаченої умовами та/або процедурами їх проходження;
- використання учнем під час контрольних заходів непередбачених допоміжних матеріалів та/або технічних засобів;
- проходження процедури оцінювання результатів навчання замість інших осіб;
- необ'єктивне оцінювання компетентностей педагогічних працівників під час атестації чи сертифікації.

5. Педагогічні працівники, стосовно яких встановлено факт порушення академічної доброчесності:

1) не можуть бути залучені до проведення процедур та заходів забезпечення і підвищення якості освіти, учнівських олімпіад та інших змагань;

2) не можуть бути допущені до позачергової атестації, що має на меті підвищення кваліфікаційної категорії або присвоєння педагогічного звання;

3) не можуть отримувати будь-які види заохочення (премії, інші заохочувальні виплати, нагороди тощо) протягом одного року;

4) можуть бути позбавлені педагогічного звання.

6. Факт порушення академічної доброчесності враховується під час:

1) вирішення питання про притягнення педагогічного працівника до дисциплінарної відповідальності;

2) конкурсного відбору на посаду керівника закладу освіти.

7. За порушення академічної доброчесності до учня може бути застосовано такі види академічної відповідальності:

1) зауваження;

2) повторне проходження підсумкового оцінювання;

3) повторне проходження державної підсумкової атестації;

4) повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

5) позбавлення отриманих із порушеннями академічної доброчесності академічної стипендії, призових місць на учнівських змаганнях, турнірах, олімпіадах, конкурсах.

8. Рішення про встановлення факту порушення педагогічним працівником академічної доброчесності та визначення виду академічної відповідальності приймає педагогічна рада за участю працівника та/або його законного представника.

9. Рішення про академічну відповідальність учнів приймає педагогічний працівник, який виявив порушення академічної доброчесності, або педагогічна рада закладу освіти відповідно до положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти.

Рішення про позбавлення учня академічної стипендії, призових місць на учнівських змаганнях, турнірах, олімпіадах, конкурсах, отриманих із порушеннями академічної доброчесності, приймає орган (посадова особа), який їх надав (присвоїв) у порядку, визначеному законодавством.

10. Види академічної відповідальності, що можуть бути застосовані до учнів та педагогічних працівників, повинні бути співмірними із вчиненими порушеннями. За одне порушення може бути застосовано лише один із видів академічної відповідальності.

Рішення про притягнення до академічної відповідальності може бути оскаржене у порядку, визначеному положенням про внутрішню систему забезпечення якості освіти закладу освіти.

ІХ. Матеріально-технічна база

9.1. Матеріально-технічна база ліцею включає будівлі, споруди, землю, комунікації, обладнання, транспортні засоби, а також інші матеріальні цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі.

9.2. Майно ліцею є власністю Баштанської міської ради Баштанського району Миколаївської області і закріплюється за ним на праві оперативного управління. Будівлі закладу освіти належить до власності Баштанської територіальної громади. Здійснюючи право оперативного управління, заклад освіти володіє, користується та розпоряджається зазначеним майном згідно з чинним законодавством та цим Статутом та відповідно до обмежень, встановлених засновником.

9.3. Об'єкти та майно ліцею не підлягає приватизації чи використанню не за освітнім призначенням.

9.4. Ліцей відповідно до чинного законодавства користується землею, іншими природними ресурсами і несе відповідальність за дотримання вимог та норм з їх охорони.

9.5. Вилучення основних фондів, оборотних коштів та іншого майна проводиться лише у випадках, передбачених чинним законодавством.

9.6. Збитки, завдані ліцею внаслідок порушення його майнових прав іншими юридичними та фізичними особами, учасниками освітнього процесу відшкодовуються відповідно до чинного законодавства.

9.7. Для забезпечення освітнього процесу база закладу складається із навчальних кабінетів, класів, майстерні, спортивного залу, бібліотеки, архіву, медичного, комп'ютерного кабінету, їдальні, приміщення для допоміжного персоналу, кабінету практичного психолога, учительської тощо.

X. Фінансово-господарська діяльність

10.1. Фінансово-господарська діяльність ліцею здійснюється відповідно до Бюджетного кодексу України, законів України «Про освіту», «Про місцеве самоврядування в Україні» та цього Статуту.

10.2. Джерелами фінансування ліцею є:

- кошти державного бюджету;
- кошти місцевого бюджету, що надходять у розмірі, передбаченому нормативами фінансування даного типу закладу освіти;
- кошти інших територіальних громад шляхом передачі коштів між місцевими бюджетами;
- кошти закладів освіти, наукових установ, відомств тощо, з якими співпрацює ліцей;
- добровільні внески підприємств, установ, організацій та фізичних осіб у вигляді коштів, матеріальних цінностей, нематеріальних активів;
- гранти вітчизняних і міжнародних організацій;
- надходження від надання додаткових платних освітніх та інших послуг, згідно переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України;
- інші джерела, не заборонені чинним законодавством України.

10.3. Утримання та розвиток матеріально-технічної бази ліцею фінансуються за рахунок коштів Засновника.

10.4. Фінансування здобуття повної загальної середньої освіти здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, у тому числі шляхом надання освітніх субвенцій місцевим бюджетам, коштів місцевого бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством.

10.5. Ліцею можуть виділятися додаткові бюджетні кошти на факультативи, консультації, індивідуальне навчання, педагогічний патронаж, інклюзивне навчання і літню навчально-дослідницьку практику.

10.6. Ліцей самостійно розпоряджається надходженнями від провадження господарської та іншої діяльності, передбаченої установчими документами.

10.7. Кошти ліцею можуть зберігатися на його рахунку в установах банку і знаходяться у повному його розпорядженні. Ліцей самостійно розпоряджається коштами, отриманими від надання додаткових освітніх послуг, передбачених законодавством.

10.8. Доходи (прибутки) або їх частини не підлягають розподілу серед засновника (учасників), членів такої організації, працівників (окрім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб.

10.9. Доходи (прибутки) ліцею використовуються виключно для фінансування видатків на утримання закладу, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами та цим Статутом.

10.10. Ліцей має право придбати і орендувати необхідне йому обладнання, інші матеріальні ресурси, користуватися послугами будь-якого підприємства, установи, організації або фізичних осіб, фінансувати за

рахунок власних коштів заходи, що сприяють поліпшенню соціально-побутових умов учасників освітнього процесу.

10.11. Для здійснення статутних повноважень ліцей може використовувати можливості установ, підприємств, організацій, добродійних фондів, асоціацій тощо.

10.12. Заробітна плата вчителям ліцею нараховується, виходячи з 18-ти годинного тижневого навантаження та інших видів педагогічної діяльності, передбаченої Законом України «Про загальну середню освіту», Законом України «Про освіту». Посадові оклади (ставки заробітної плати) керівним та педагогічним працівникам ліцею підвищуються згідно «Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівникам освіти», інших нормативних документів.

10.13. Штатний розпис ліцею затверджується керівником на підставі Типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

10.14. Діловодство ліцею ведеться державною мовою.

10.15. Порядок діловодства і бухгалтерського обліку в ліцеї визначається керівником відповідно до законодавства. Фінансово-господарський супровід ліцею здійснює централізована бухгалтерія відділу освіти молоді та спорту.

10.16. Звітність про діяльність ліцею встановлюється відповідно до чинного законодавства.

10.17. Порядок використання майна закладу освіти відбувається згідно Закону «Про повну загальну середню освіту» ст. 61.

10.18. Контроль за правильним використанням коштів здійснює відділ освіти молоді та спорту Баштанської міської ради.

XI. Міжнародне співробітництво

11.1. Ліцей за наявності належної матеріально-технічної та соціально-культурної бази, має право налагоджувати прямі зв'язки (також міжнародні) на основі самостійно укладених угод. Засновником виділяються бюджетні кошти для проведення представницьких видатків з обміну педагогічними працівниками та учнями в рамках освітніх програм. Ліцею надається право створювати у встановленому законодавством порядку спільні асоційовані заклади і навчальні центри, проводити спільні заходи (конференції, олімпіади тощо), а також вступати до міжнародних організацій відповідно до чинного законодавства.

11.2. Ліцей відповідно до чинного законодавства має право укладати договори про співробітництво, встановлювати прямі зв'язки із закладами освіти, підприємствами, установами, організаціями, установами системи освіти іноземних країн, громадськими об'єднаннями, фондами інших країн.

11.3. Ліцей має право провадити зовнішньоекономічну діяльність відповідно до законодавства на основі договорів, укладених ними з іноземними юридичними, фізичними особами, мати власний валютний рахунок, провадити спільну діяльність, у тому числі шляхом створення

спільних підприємств (установ). Використання ліцеєм надходжень в іноземній валюті здійснюється відповідно до законодавства та виключно для фінансування видатків на утримання закладу освіти, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених цим Статутом.

11.4. Педагогічні працівники, здобувачі освіти можуть брати участь у реалізації міжнародних проектів і програм.

XII. Контроль за діяльністю ліцею

12.1. Державний нагляд (контроль) ліцею здійснюється з метою реалізації єдиної державної політики у сфері та спрямований на забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності.

12.2. Основною формою нагляду за діяльністю закладу є інституційний аудит, який проводиться Державна служба якості освіти та її територіальний орган у порядку, визначеному чинним законодавством.

12.3. Крім того контроль за діяльністю закладу можуть здійснювати органи громадського самоврядування, створені відповідно до вимог чинного законодавства.

XIII. Реорганізація, припинення діяльності ліцею

13.1. Рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію чи перепрофілювання (зміна типу) ліцею приймає Засновник.

13.2. У разі реорганізації чи ліквідації ліцею Засновник зобов'язаний забезпечити учням можливість продовжити здобуття загальної середньої освіти.

13.3. При реорганізації чи ліквідації ліцею працівникам, які звільняються або переводяться, гарантується дотримання їхніх прав та інтересів відповідно до законодавства України про працю.

13.4. У разі припинення діяльності юридичної особи (у результаті ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення) активи повинні бути передані одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду, або зараховані до бюджету.

XIV. Внесення змін та доповнень до Статуту

14.1. Зміни та доповнення до Статуту затверджуються за рішенням засновника і підлягають державній реєстрації у встановленому законом порядку.